

Uddannelse og efteruddannelse på demensområdet Fortid, nutid, fremtid.....

I min reol står en smal hvid mappe – ikke en hvilket som helst mappe – men den mappe, jeg fik udleveret i 1993, da jeg startede på uddannelsen som ”Senildemenskoordinator” på Omsorgsorganisationernes Samråds uddannelsesforløb om demens, det første af sin slags i landet. Og jeg skriver bevidst *uddannelse*, for der var ikke tale om *efteruddannelse*, al den stund, der faktisk ikke blev undervist i demens på grunduddannelserne – overhovedet. Ja, selv som uddannet sygeplejerske med mange års praksiserfaring i ældreområdet oplevede jeg og mine medkursister en sand revolution i forståelsen af demens som *sygdom* og de enorme konsekvenser for personen og for familien.

Der er unægtelig sket rigtig meget på demensuddannelsesområdet siden da. I dag er demens implicit i de formelle grunduddannelser. Sosu –hjælpere og -assistenter har – mere eller mindre - viden om omsorgen for demente med sig fra deres uddannelsesforløb. På de mellemlange, videregående uddannelser undervises der nu i demens.

- Og så skulle alt jo være såre godt.....

På efteruddannelsesområdet er der tilsvarende udviklet et væld af muligheder. I midten af 90'erne satte Socialministeriet særligt fokus på demens. Og med dette fokus kom en årrække med puljemidler til udviklingsprojekter og efteruddannelse af personale i stor stil. Siden 2000 har de formelt kompetencegivende diplomuddannelser medvirket til at højne det faglige kompetenceniveau betydeligt på området, og i al beskedenhed har jeg selv været ansvarlig for uddannelse af adskillige hundrede demenskoordinatorer, der dygtigt og kompetent udfører et fantastisk flot stykke arbejde i kommunerne. Tilsvarende efteruddanner AMU-systemet i stor stil basis-

personalet til at mestre udfordringerne i den daglige pleje og omsorg.

- Og så skulle alt jo være såre godt....

DKDK har sin del af æren for et højere kompetenceniveau ved fortsat at tilbyde det helt uundværlige Årskursus, hvor vi inspireres og oplyses på højt niveau. Og de, der ikke får nok her, kan deltage i Alzheimerforeningens og Det Nationale Videnscenter for Demens` (for sådan et har vi jo også fået i kølvandet på hele områdets oprustning) store og velrenommerede *Demensdage*. Forskningen bidrager stedse med ny evidens om både sygdommene og den plejefaglige indsats. Der er mange flere initiativer, som det føre for vidt at nævne her.

- Og så skulle alt jo være såre godt....

- Og er det så såre godt?

Overordnet set, ja... mangfoldigheden i gode initiativer og tilbud har aldrig været større og personalets formelle kompetenceniveau ej heller. Demensramte (yngre såvel som ældre) og deres familier er betydeligt bedre hjulpet end tidligere med kvalificeret, tidlig og sikker udredning og opfølgende indsats med omsorg og pleje i og udenfor hjemmet. Samarbejdsmodellen synes at virke efter hensigten.

- og dog...

Spørger man (og det gør jeg - og svarer også selv, sådan som *jeg* oplever det), om indsatsens kvalitet svarer til de enorme summer, der er pumpet i kvalitetsforbedringer på området, så må mit svar blive, *nej, ikke ganske*. I mødet med ansatte, pårørende og demensramte rystes jeg ofte i min ellers tillidsfulde grundvold over tilsyneladende inkompetence, manglende viden om helt basale forhold om omsorg og pleje for de-

mensramte, om svigtende eller ringe sammenhæng og opfølgning i indsatsen overfor den enkelte og familien, om overdreven tro på standardiseret styring og minimaltænkning. I mange tilfælde synes devisen at være ” når bare personalet har været på kursus, så går det godt”. Men det bliver kun bedre med et stærkt ledelsesfokus på *implementering*, hvilket også sker mange steder, men det kan blive meget bedre.

Her er jeg så nået frem til en pointe og et fremtidsønske:

1: For at få ”fuld valuta” må det næste store fokusområde være *ledelse af indsatser på demensområdet*. Jeg tænker især på ledelse, der opfanger og griber hverdagens små og store problemer, tager initiativ til supervision, vejledning og opfølgning ”on location” på hverdagens små og store udfordringer og for målrettet implementering og læring , udvikling af gode omsorgsmiljøer med trivsel for såvel demensramte som ansatte – altså at betydeligt større fokus på kompetent ledelse, der ikke skal forveksles med styring. *Lad de lede som kan det, og lad de styre, som kan det.*

2: For at chefer og politikere kan træffe kvalificerede beslutninger er der brug for at udvikle og ikke mindst *at anvende* simple og enkelt håndterbare redskaber og metoder, der kan opsamle og dokumentere effekten af indsatsen i den helt almindelige hverdagspraksis.

”Vi” ved jo godt, hvad der virker, men kan vores dokumentation bringe samme klarhed til chefer og andre beslutningstagere? Det spørgsmål må vi fremover kunne besvare med et overbevisende *ja*.

Med venlig hilsen og god arbejdslyst

Birgitte Vølund
www.bvoelund.dk